

Lupe nehmen, da sind viele Unebenheiten samt recht unreinen Reimen. — — — Das sage ich wirklich nicht, um zu kritteln und zu nörgeln, sondern aus lebendigstem Interesse für das Buch, dem die Konferenz tatsächlich viel verdankte.» (K. Büttner i Monatschrift für Gottesdienst und kirchliche Kunst 1925 sid. 321.)

Även melodivalet är väl att anse såsom i stort sett gott. Dock har man väl rätt till en stilla undran, när man finner den gamla processionshymnen för fastan »Vexilla regis» till julmelodien »Av himlens höjd». En och annan melodi kan nog ock upptäckas, som knappast

försvavar sin plats i en dylik samling, t. ex. den tarvliga melodien till nr 56. Vid besjundandet av sådana ämnen kräver åtminstone ett svenskt öra mera inspirerade toner.

Utgivarna ha haft en synnerligen svår uppgift sig förelagd, svår redan i sig själv, än svårare därför att det gällt att tillfredsställa så många olika lynnen och smakriktningar. Dock — om det än icke är omöjligt att upptäcka saker mot vilka anmärkningar kunna riktas, så torde det likväl som helhetsomdöme kunna sägas, att det varit svårt att åstadkomma något bättre.

Knut Peters.

Ur dagspressen.

Bachs koraler. Liksom en målare med få penseldrag fullständigt förmår förändra ansiktsuttrycket hos gestalten på duken, så förvandlar Bach med sina harmonier en melodis karaktär, så att det förefaller som om denna skapats enkom för den text, som just underlagts den. I denna med genialt mästerskap genomförda enhet av ord och ton ligger den Bachska koralens största skönhet, av den beror också denna högpöetiska skapelses verkan. I dessa saft- och krafftulla harmonier och stämföringar bevisar sig en

fullständigt individuell kraft, en levande, djupt kännande konstnärspersonlighet. Ju mera man hör och studerar dessa sater, desto mer kommer man underfund med att Fader Bach icke är den »gamla stångperuken» utan ännu alltjämt en i bästa mening modern musiker och att han i sina koraler gav oss det högsta, som hitintills skapats inom denna slags musik, det högsta, som kanske för alla tider kan åstadkommas däri.

(*Joh. Dittberner* i Zeitschrift f. evang. Kirchenmusik.)

In memoriam.

Den 27 december 1925 avled Musikdirektören, Kantorn i Gustaf Wasa församling, *Carl Bohlin*. Ur en nekrolog över honom i Gustaf Wasa församlingsblad låna vi följande minnesord: »Direktör Bohlins bortgång betyder en djup och smärtsam förlust på grund av hans personliga älskvärdhet och hans mycket stora förtjänster om vår kyrkosång. — Med rik musikalisk bildning och sällsynt duglighet som körledare förenade direktör Bohlin en synnerlig förmåga att förvärva och behålla utmärkta medhjälpare. — Omisskännligt var Carl Bohlins varma personliga intresse för gudstjänstlivet i dess helhet. Det var icke blott konst utan även helgd i hans gärning. Därför blev det andakt i sången under hans ledning. Och hans minne skall leva

kvar jämväl i de körverk av hans hand, som helt säkert stundom skola komma att ljuda i det tempel, där hans egen stämma nu för alltid har tystnat.»

Organisten vid Helga trefaldighets församling i Uppsala *Ture Wirén* avled den 28 dennes, nära 45 år gammal. Med honom bortgick en av ledarna i Årkestiftets kyrkomusikaliska liv. I dess organistförenings och kyrkosångsförbunds styrelser hade han korats att taga plats. Vid gudstjänsterna i den gamla »Bondkyrkan» samt vid sina orgelstunder dokumenterade han sig som en skicklig orgelspelare med utpräglad känsla för det kyrkligt värddiga. Han efterlämnar minnet av en fin och försynt personlighet.

Arthur Adell.

Från stiftén.

Ärkestiftet. Svensk Bach-fest anordnades den 3—10 januari på skilda orter inom ärkestiftet. Initiativtagaren och ledaren av det hela var den entusiastiske Bach-tolkaren, Pastor G. Kempff, Sandviken, vilken själv bidrog såsom föredragshållare med två föredrag (Bachs mission till Sverige och Bach, människan) samt såsom orgelspelare. Vid sin sida hade han lyckats förvärva en utomordentlig samling medhjälpare. Festen inleddes — enligt det mönstergillt förnåma programtrycket, som prytt av teckningar efter Dürer, — med anförande av landshövding Lübeck. Den 5 hölls högtidstal vid oratorieafton i Gävle av Ärkebiskopen. Som solister medverkade: Naima Lindgren (sopran), Sara Kvarnström (alt), Professor G. Walter, Stuttgart, (tenor), Filip Olsson (bas), organist Gottfrid Berg, Professor Jul. Rutström och Janna Rutström (fiol), G. Fineman (fiol), Ingemar Liljefors (cembalo och flygel), Erik Pegel (solofagott), Gävleborgs läns Orkesterförening under Ruben Liljefors ledning samt musiksällskapet Concordias, Gävle och Sandvikens oratorieförenings körer.

Ur det oerhört omfattande programmet må meddelas att julatoriets fyra första kantater framfördes vid trenne tillfällen: i Ovansjö, Gävle och Sandviken. Av Bachs kantater utfördes bl. a. n:o 18 (Likaså som regnet och snön), n:o 85 (Jag är en herde god), solokantaten n:o 160 (för tenor, solofiol och fagott) samt Benedictus ur h-moll massan (med solofiol). Bachs fiolsaker representerades av bl. a. Fiolkonsert, E-dur; Ciaconna, och konsert för två fioler, d-moll; hans orgelsaker av bl. a. Preludium och fuga, c-moll; Toccata och fuga d-moll; Preludium och trippelfuga, ciss-moll; hans pianosaker av Goldbergsvariationerna (i bearbetning för två pianon av Rheinberger och Reger) och sist hans profana kompositioner av Kaffekantaten.

Skara stift. *Bords.* Söndagen den 24 januari utfördes i Caroli kyrka Andreas Halléns: »Ett Julatorium». Som solister medverkade Fru E. Kristensson-Karlsson (sopran) och Pastor K. Ericsson (tenor) Oratoriet utfördes med en kör på 50 och en orkester på 28 personer under ledning av Musikdirektör V. E. Lundquist inför fullsatt kyrka, och upprepades den 26. — Vid båda tillfällena till förmån för Diakonikretsens upptagningshem. (Medd.: H. Weman.)

Stockholm.

Stockholm. Engelbrektskyrkan. Adventssöndagen återuppfördes den av Oskar Lindberg komponerade kantaten vid kyrkoherde J. Lindgrens installation. Därjämte Bossis Cantate Dominum. Kör: Engelbrekts kyrkokör, dirigent: David Ahlén, Orgel: Oskar Lindberg, solist: John Johansson. — Vid musikgudstjänst den 10 jan. kom Halléns Julatorium till förnyat uppförande med fru Ebba Nyström och David Stockman som solister. Orkester: Kgl. hovkapellet.

Oskarskyrkan gav den 27 dec. sin 60 motettafton. Programmet upptog kompositioner av Seb. Bach.

I *Storkyrkan* anordnade Professor Alb. Schweitzers vänner även i år på hans födelsedag den 14 jan. en musikstund, dit allmänheten hade fritt inträde. Några orgelsoli av Otto Olsson och David Wikander samt violinspel av Axel Runnquist. Kollekt upptogs till förmån för Schweitzers läkaremission i Lambarene, Afrika.

I *Stockholms stadshus* ha regelbundna orgelkonserter börjat givas, anordnade av Konsertföreningen. Första konserten ägde rum den 26 dec., då Otto Olsson utförde orgelsaker av Bach, Malling, Mathison-Hansen, Bossi och Saint-Saens. Det väldiga instrumentet ger ingalunda den konstnärliga behållning som man skulle väntat. Enstaka stämmor äro av utmärkt skönhet, men totalklangen är så rå och brutal utan att ändå nå upp till ett verkligt imponerande forte, varjämte den elektro-pneumatiska trakturen är nyckfull i sina funktioner och fordrar ständig tillsyn av orgelbyggare för att kunna hållas i tjänstdugligt skick. En andra konsert gavs av Patrik Vretblad på Trettondagen, då bl. a. utfördes bearbetningar för orgel av Tannhäuser-marshen, Sjögrens: Heliga tre konungars ökenvandring och Sjögrens Finlandia. Tredje konserten, den 31 jan. utfördes av Oskar Lindberg, som spelade Nerudas: Tema med variationer och ett par av Karg-Elerts koralförspel. Ett intressant experiment gjordes vid denna konsert, nämligen att låta Konsertföreningens kör sjunga några a capella-nummer genom fjärrverkets ljudkanal. Resultatet var knappast lyckligt. De utförda numren — tre av Södermans Andliga sånger — äro delvis beräknade på våldsamma forte-effekter, dessutom visade sig basarna icke vara i stånd att göra sig gällande genom den långa kanalen utan uteblevo nästan fullständigt. (Medd.: O. Olsson.)

Meddelanden.

Musikvetenskapliga Institutet vid Universitetet i Freiburg (Breisgau) har utfärdat inbjudan till en »Freiburger Tagung für deutsche Orgelkunst» som skall gå av stapeln den 8 till 10 april 1926 under ledning av Institutets Direktor Prof. W. Gurlitt och förste ordföranden i Tysklands orgelbyggmästares förbund Dr. O. Walcker, (Ludwigsberg).

Programmet upptar bl. a. för den 8 april: hälsningsanförande av Prof. K. Straube, Leipzig och föredrag av Prof. W. Gurlitt (Idealets förändringar i fråga om orgelklangen i musikhistoriens ljus). — Utförande på Praetoriusorgel av kompositioner av Praetorius, Scheidt, Weckmann, Froberger, Pachelbel (Musikdirektör K. Matthaer, Wintherthur).

Den 9 april: Fackreferat. Dr. O. Walcker och H. H. Jahn (Hamburg): Orgelmensurens historia och problem. — Dr. J. M. Müller-Blattau (Königsberg): Organisternas utbildning och fortbildning. — Dr. H. Erpf (Münster): Den samtida musiken i dess förhållande till orgeln. — Utförande på Praetoriusorgel av kompositioner av Buxtehude, Reinken, Böhm, Lübeck och ungdomsverk av Seb. Bach. — Föredrag av Dr. Alb. Schweitzer (Günsbach): Orgelbyggandets ideal.

Den 10 april: Fackreferat: H. Jung (Ludwigsberg): Vägar till ett enhetligt uppbyggande av orgelns disposition och spelbord. Dr. H. Luedtke (Berlin): Orgelns framtidsfrågor. — Utförande av nutida orgelkompositioner av Reger, Kaminski, Hindemith, o. a. på Martinskyrkans nya Schwartzorgel.

Anmälan om deltagande göres till »Musikwissenschaftliche Institut der Universität Freiburg (Br.), Bertholdstrasse 14».

Kyrkosångens Vänners Centralkommittés årssammanträde ägde rum den 21 januari å S:ta Clara kyrkorådssal i Stockholm. Därvid meddelades att ett under många år närt önskemål gått i fullbordan, nämligen utgivandet av denna tidskrift. Vi hoppas att den skall bli ett språkrör för de allt mer och mer framträdande strävandena att vetenskapligt belysa frågor rörande kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv samt hålla intresserade au jour med den snabbt växande kyrkosångsrörelsen.

Vid sammanträdet ägde ett mycket givande tankeutbyte rum angående radio och gudstjänsterna med särskilt beaktans-

värda inlägg av pastor A. Adell samt av pastor G. Kyhlberg, som i anledning av denna fråga inbjudits närvara. Centralkommittén uppdrog åt hrr. Adell och Kyhlberg att på Kommitténs bekostnad utge en broschyr i ämnet, avsedd för den lyssnande allmänheten, att hemställa till präster och kyrkomusici i radierande kyrkor att vinnlägga sig om mera förebildliga gudstjänster, särskilt beträffande psalmvalet och den liturgiska anordningen, samt att hos A.-B. Radiotjänst göra hemställan om så långt möjligt förebyggande av olämpliga avbrott vid gudstjänsternas utsändande.

Dir. D. Ählén inbjöd å Stockholms Kyrkomusikerförenings vägnar Centralkommitténs medlemmar att deltaga i firandet av föreningens 25-årsjubileum och framförde ordf. i anledning härav kommitténs tack. — Vidare behandlades frågor angående den av K. Maj:t beslutade handboksrevisionen, angående K. S. V:s uppgifter efter bildandet av Sveriges Kyrkosångsförbund, angående önskemål beträffande orgelrestaureringar och beredande av bättre utrymme åt kyrkokören vid kyrkorestaureringar, angående lämpligaste sättet att hugfästa det detta år infallande 400-årsminnet av den första svenska psalmboken samt slutligen angående anordnandet av en 10 dagars liturgisk kurs för präster, ev. förlagd till Linköping i september månad. Denna kurs skulle omfatta röstvård, talteknik, liturgisk läsning, mässning m. m. samt genom föredrag orientera i till gudstjänstlivet hörande frågor.

Till ordf. omvaldes Kyrkoherde K. G. Hauffman, Lyngby (Kongsmarken) till v. ord. och kassör Kontraktsposten K. Thunander, Öja (St. Sundby) samt till sekr. och bibliotekarie Kyrkoherde F. M. Allard, Örtomta (Ringås). Till adjungerade ledamöter omvaldes direktörerna A. E. Fahlin, Kopparberg, O. Blom och D. Ählén Stockholm samt Fil. Lic., Teol. Kand. N. Franzén, Skeninge.

(Meddelare: sekr.).

Musikbilagan. Med detta nummer skulle tidskriftens första musikbilaga ha utgått. Vidriga omständigheter ha emellertid omöjliggjort detta. Det är redaktionens förhoppning att med nästa nummer kunna utsända vad här sålunda fattas.